

MONITOR AL POLITICII DE SECURITATE ȘI APARARE A REPUBLICII MOLDOVA

JANUARIE 2024

www.ape.md

INFOSECURITY

Armata Națională a recepționat un lot de asistență oferit din partea Franței

Guvernul Republicii Moldova a decis aderarea la Armata Națională a recepționat un lot de echipamente militare din partea Franței, în cadrul parteneriatului bilateral dintre instituțiile de apărare ale celor două state. Lotul de asistență vine în contextul consolidării capacităților Armatei Naționale și va fi repartizat Batalionului 22 de menținere a păcii pentru executarea antrenamentelor în condiții de câmp. Primul lot de asistență din partea Ministerului Forțelor Armate al Franței, destinat trupelor de infanterie, a fost recepționat în luna noiembrie 2023, pentru asigurarea compatibilității militarilor moldoveni cu armatele statelor Uniunii Europene și Alianței Nord-Atlantice în cadrul exercițiilor și misiunilor comune.

Au fost transpuse directivele UE privind controlul achiziționării și deținerii de arme

Proiectul de lege privind transpunerea parțială a Directivei (UE) 2021/555 a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme a fost aprobat de Guvern. Proiectul se înscrie în Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anul 2023. Aprobarea acestui proiect este esențială pentru eficientizarea controlului asupra achiziționării și deținerii de arme, contribuind concomitent la intensificarea eforturilor în combaterea traficului ilicit de arme. Implementarea prevederilor proiectului va consolida angajamentul asumat în cadrul compartimentului „Armele de calibru mic și armamentul ușor și controlul exporturilor de arme convenționale” din Acordul de Asociere între Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Republica Moldova. Scopul inițiativei este consolidarea securității naționale și prevenirea riscurilor asociate circulației necontrolate a armelor.

Un contingent de militari moldoveni va participa la misiunea de menținere a păcii din Kosovo

Timp de 6 luni, 41 de militari ai Armatei Naționale vor executa misiuni de securitate și pază a obiectivelor militare și de patrulare a ariei de responsabilitate. Acesta este cel de-al 20-lea contingent de pacificatori detașați de Armata Națională în misiunea de menținere a păcii KFOR din Kosovo. În această misiune de menținere a păcii vor participa, în premieră, și patru femei militare. Militarii moldoveni vor face parte din Comandamentul Regional Vest (Regional Command-West) și vor fi dislocați în baza militară Camp Villaggio Italia din localitatea Pech, Kosovo. Activitatea va contribui la promovarea unei imagini pozitive a Republicii Moldova și va transpune eforturile de menținere a păcii și securității în regiune și în lume.

Antrenamente comune între militarii moldoveni și români

Activitățile de instruire dintre militarii Armatei Naționale și colegii români din cadrul Brigăzii 15 Mecanizată „Podul Înalt” s-au desfășurat în perioada 14-26 ianuarie curent, la Centrul Secundar de Instruire pentru luptă de la Smîrdan, România. Activitățile de instruire și executarea tragerilor de luptă la nivel companie, au ca scop asigurarea interoperabilității între forțele participante, îmbunătățirea procesului de coordonare, precum și consolidarea parteneriatului dintre acestea. Antrenamentele se desfășoară în conformitate cu Planul de activitate externă al Armatei Naționale pentru anul 2024.

A fost aprobat Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Consiliul de Miniștri al Republicii Albania privind cooperarea polițienească

Scopul Acordului prenotat este amplificarea cooperării între autoritățile competente ale Republicii Moldova și Republicii Albania prin acordarea reciprocă de asistență în combaterea infracțiunilor reglementate de legislația națională a părților. Astfel, părțile vor coopera pe diverse paliere: criminalitatea transfrontalieră, infracțiunile împotriva vieții, sănătății și integrității fizice a persoanei, fabricarea și traficul de stupefiante, proxenetism, traficul de ființe umane și exploatarea sexuală a copiilor, furtul și traficul ilicit de arme, muniții și explozibili, criminalitatea informatică, etc. Subsecvent, încheierea acestui Acord bilateral generează realizarea unui schimb eficient de informații și bune practici între structurile

Instruiri în domeniul antiterorist pentru trupele speciale de intervenție din cadrul MAI, SPPS și Ministerului Justiției

În contextul aprobării Strategiei de Securitate Națională în care este prevăzută abordarea integrată și anticipativă a pericolelor și amenințărilor teroriste, o echipă de instructori din cadrul forțelor speciale ale Pușcașilor marini, ai forțelor navale ale SUA este prezentă în Republica Moldova pentru a instrui trupele speciale de intervenție ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI), Serviciului de Protecție și Pază de Stat (SPPS) și Ministerului Justiției (MJ). Luptătorii din cadrul trupelor speciale vor fi instruiți de pușcașii marini pentru dezvoltarea abilităților în domeniul antiterorist. Scopul instruirilor este sporirea în abordarea integrată, interinstituțională a intervenției antiteroriste de către toate forțele speciale cu responsabilități în domeniul antiterorist.

Tehnică mai modernă pentru Inspectoratul General al Poliției

Guvernul German de comun cu Reforma globală a sectorului de securitate (GS Foundation) au donat Poliției Naționale a Republicii Moldova echipamente moderne. Astfel, grație proiectului "Suport pentru implementarea măsurilor de combatere a criminalității de către Poliția Națională a Republicii Moldova", IGP a fost dotat cu 56 automobile cu soluții PICAR, precum și cu 587 unități de tehnică de calcul și mai multe echipamente de securitate care vor fi folosite pe larg în activitățile de menținere a ordinii și siguranței publice. Implementarea proiectului are drept scop consolidarea capacităților de răspuns ale personalului în detectarea, manipularea, dezamorsarea și transportul dispozitivelor explozive, consolidarea capacității analitice a ofițerilor de poliție în investigații și operațiuni, creșterea eficienței prin modernizarea echipamentelor de poliție și consolidarea instituțională legată de promovarea egalității de gen.

Ședință a Consiliului Suprem de Securitate

Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, a convocat ședința Consiliului Suprem de Securitate (CSS) la care s-au abordat probleme ale sistemului judecătoresc, în special, corupția din sistem. Acest subiect a fost discutat în lumina Strategiei Naționale de Securitate, adoptată recent, care identifică corupția, inclusiv în sistemul de justiție, drept o amenințare gravă în adresa securității statului și a cetățenilor. Pe lângă membrii CSS, la ședință au fost invitați membrii Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Curții Supreme a Justiției și alți reprezentanți ai sectorului de justiție.

PRINCIPALELE TENDINȚE ȘI RISCURI ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

- Nicoleta ADAM, Asociația pentru Politica Externă

Ședință a Consiliului Suprem de Securitate

Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru anii 2024-2027, a fost actualizat de Executiv. Modificările au fost efectuate în urma raportului Comisiei Europene, din 8 noiembrie 2023, care a venit cu noi recomandări de îmbunătățire a cadrului legislativ și acțiuni concrete care urmează a fi realizate pentru a ancora țara noastră în familia europeană. În ceea ce privește Capitolul 31. Politica externă, de securitate și apărare, sunt prevăzute asemenea acțiuni ca modificarea Legii cu privire la secretul de stat; organizarea anuală a dialogului dintre UE și Republica Moldova în domeniul politic și de securitate, precum și a consultărilor privind politica de securitate și apărare comună; sporirea numărului de participanți la misiunile de menținere a păcii; revizuirea Strategiei Naționale de Apărare și a Strategiei Militare; operaționalizarea unui sistem integrat de analiză, monitorizare, evaluare și contracarare a amenințărilor, inclusiv a celor de natură hibridă, la adresa securității naționale; transpunerea Directivei UE privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora; consolidarea capacităților Armatei Naționale pentru gestionarea situațiilor de criză; dezvoltarea cooperării cu donatorii externi și cu societatea civilă în vederea promovării măsurilor de consolidare a încrederii între ambele maluri ale Nistrului, precum și a politicilor de reintegrare a țării.

Cooperarea dintre Armata Națională și militarii din SUA - ținta dezinformării de persoane afiliate lui Șor

Armata Națională va participa la exercițiul militar „Swift Response” împreună cu Comandamentul SUA în Europa și Africa, în baza unor angajamente bilaterale de transfer a experienței. Anterior, Partidul „Renaștere”, apropiat fugarului Ilan Șor, a publicat pe rețelele de socializare un text în care se menționa că „NATO intră în Moldova. Deocamdată sub formă de exerciții militare”. „Aproximativ 90.000 de militari, zeci de avioane și elicoptere și mai mult de o mie de vehicule de luptă. Tot acest arsenal va fi adus în țara noastră în luna mai, în cadrul unor exerciții militare NATO. Pentru ce ne pregătesc? De ce regimul „galben” calcă deliberat în picioare Constituția, încălcând statutul de neutralitate permanentă? Partidul „Renaștere” a subliniat că, pentru a menține pacea în Moldova, este necesară construirea unor relații de bună vecinătate cu toți partenerii externi. Cum este posibil acest lucru, când militarii blocului occidental sunt lăsați să intre în țara noastră?”, a menționat partidul pe rețelele de socializare. Reprezentanții Ministerului Apărării au dezmințit aceste informații, precizând că „țara noastră nu participă la exercițiul NATO „Steadfast Defender 24””. Aceasta nu este prima încercare de manipulare a opiniei publice pe subiectul cooperării cu NATO, precum și pe sporirea capacităților militare în general, astfel încât subiectul este des utilizat de forțele ostile guvernării care încearcă să propage ideea unei potențiale renunțări forțate la statutul de neutralitate și aderarea ulterioară la NATO.

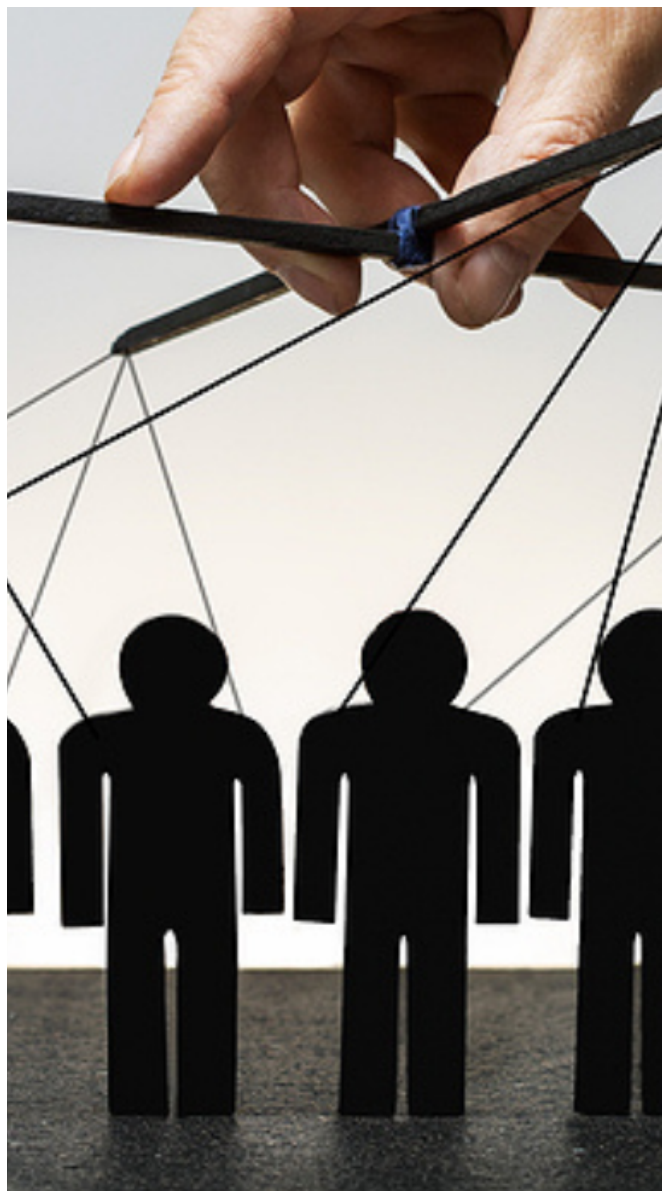
Consolidarea securității cibernetice a statului prin organizarea unei platforme de dialog între specialiști

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, sub egida Prim-ministrului Republicii Moldova, a anunțat că organizează prima ediție a Moldova Cybersecurity Forum 2024. În cadrul evenimentului va fi lansată Agenția Națională pentru Securitate Cibernetică și Institutul Național de Inovații în Securitatea Cibernetică „Cybercor”, instituții care vor avea un rol esențial în prevenirea amenințărilor cibernetice. Noua agenție va avea un rol esențial în asigurarea unui mediu digital sigur, protejarea infrastructurii critice a statului și a societății de atacurile cibernetice, dar și asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice ale instituțiilor publice și private, iar „Cybercor”, care este în gestiunea Universității Tehnice a Moldovei, va promova inovația și excelența în educația teoretică și practică în domeniu, formarea profesională a funcționarilor publici și a studenților, asigurând pregătirea la nivel național pentru provocările sectoriale. Programul forumului include sesiuni de discuții, prezentări remarcabile de la speakeri internaționali și sesiuni interactive de networking. În cadrul acestor activități, vor fi identificate cele mai bune practici și vor fi elaborate strategii de securitate cibernetică eficiente, care vor contribui la consolidarea poziției Republicii Moldova în acest domeniu critic.

Campanii ample de manipulare și dezinformare a opiniei publice

În luna ianuarie, Serviciul de Informații și Securitate a declarat că a intrat în posesia unor date ce indică la relansarea campaniilor de dezinformare și manipulare cu scopul de a destabiliza societatea și securitatea regională. Un grup de persoane, inclusiv foști ofițeri de informații, ar pregăti lansarea în spațiul public a narativului prin care acuză instituțiile statului de acțiuni orientate contra unor cetățeni ai Ucrainei, care ocupă diverse funcții în instituțiile guvernamentale ucrainene. Țintele acestei campanii de dezinformare ar fi compromiterea relațiilor diplomatice moldo-ucrainene, scăderea cooperării și încrederii între cele două state și reducerea interoperabilității de asigurare a securității regionale existente între organele de securitate, apărare și ordine de drept ale Republicii Moldova și ale Ucrainei. Serviciul comunică că asemenea acțiuni se încadrează în setul de instrumente ale războiului hibrid dus de Federația Rusă contra Republicii Moldova și atenționează cu privire la faptul că frecvența acestor manifestări va crește pe durata anilor 2024-2025. Două zile mai târziu, jurnalista Natalia Morari a publicat un reportaj despre o presupusă filare, la inițiativa SIS, a diplomaților ucraineni din Moldova în ajunul Summit-ului Comunității Politice Europene. Morari a publicat și un document, care ar fi un raport de filare al unui diplomat ucrainean. Jurnalista susține că l-ar fi primit de la sursele sale din cadrul serviciilor secrete ucrainene. Autoritățile statului au calificat aceste declarații ca fiind o „provocare crasă”.

DINAMICI DE SECURITATE LA NORDUL ȚĂRII

• Victor GAIDEEC, NordNews

Răspândirea dezinformării în nordul Moldovei continuă

În spațiul informațional al Republicii Moldova în general și în nordul țării în special, răspândirea dezinformării continuă, menită să destabilizeze situația în rândul populației. Astfel, după demararea celui mai mare exercițiu NATO de la sfârșitul Războiului Rece, Steadfast Defender, la care participă 90 de mii de soldați și un număr mare de echipament, unii politicieni și mass-media au început să difuzeze informații că exercițiile vor avea loc pe teritoriul statului nostru: „NATO intră pe teritoriul Republicii Moldova. Până când sub formă de exerciții“.

Aproximativ 90 de mii de militari, zeci de avioane și elicoptere, peste o mie de vehicule de luptă. Ei urmează să aducă întreg acest arsenal în țara noastră în luna mai, ca parte a exercițiilor NATO. Pentru ce suntem pregătiți? De ce regimul „galben” calcă în mod deliberat Constituția, încalcând statutul de neutralitate permanentă?”, un membru al acestei formațiuni, consilierul municipal Bălți Veaceslav Jucov, a publicat un apel al partidului Renaștere (asociat cu Ilan Șor) în canalul său de Telegram (https://t.me/jukov_online/11485).

„În legătură cu exercițiile militare Steadfast Defender și Swift Response, care au fost raportate recent de unele mass-media, Ministerul Apărării declară că țara noastră nu participă la exercițiul NATO Steadfast Defender”, a anunțat purtătorul de cuvânt al Ministerului Apărării, Alla Diaconu (<https://newsmaker.md/rus/novosti/minoborony-moldova-ne-prinimaet-uchastie-v-krupneyshih-ucheniyah-nato-v-evrope/>)

Un alt fals referitor la zona militară a fost desfășurarea avioanelor de vânătoare F-16 pe aerodromul Mărculești din regiunea Florești. Acest fals a devenit larg răspândit în spațiul informațional.

(<https://stopfals.md/ru/article/feik-respublika-moldova-razreshila-razmestit-v-markuleshtakh-istrebiteli-f-16-180903>), iar Ministrul Apărării al Republicii Moldova însuși a trebuit să infirme cele spuse: „Au ca scop doar dezinformarea cetățenilor și discreditarea instituției de apărare. Aș dori să subliniez că toate aceste mesaje sunt dezinformări. Condamn și resping aceste falsuri”, a spus Anatolie Nosatîi (<https://newsmaker.md/rus/novosti/istrebiteli-f16-dlya-ukrainy-ne-budut-razmeschat-v-markuleshtskom-aeroportu-nosatyy-nazval-istochniki-etogo-feyka/>).

Formarea unei imagini negative a presei independente

În ianuarie, cel mai popular canal de Telegram din nordul Moldovei, „Bălți Online”, a început o campanie de creare a unei atitudini negative față de mass-media independentă. În acest scop, este folosită imaginea finanțatorului american George Soros, demonizat în rândul unui mare grup al populației. În știrile lor, aceștia au legat în repetate rânduri de numele lui Soros „presa independentă” și informații care provoacă o reacție negativă în publicul lor, ajungând chiar până la a face acuzații nefondate:

Problema limbii rămâne un subiect fierbinte

„Holocaustul, care a pătruns teritoriul Moldovei într-un val puternic în anii 1941-44, nu a fost un fenomen care a apărut brusc. Era un abces creat în mod artificial în societate de mulți ani, inclusiv cu ajutorul presei locale, care s-a angajat cu pricepere în a pune oamenii unul împotriva celuilalt pe linii etnice. Aproximativ același lucru îl vedem acum în presa locală „independentă”, sponsorizată de Soros și de guvernele altor țări”. (https://t.me/balti_online/10917)

„Pe aeroportul Bălți-Ladoveni probabil vor exista locuri de parcare pentru transportatorii care tranzitează Moldova, în special din Ucraina”, a spus Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Andrei Spînu, la unul dintre canalele de presă din Bălți sponsorizate de Soros“ (https://t.me/balti_online/10802) (notă: Spînu a acordat acest interviu pentru NordNews).

Și informația despre alocarea de sprijin pentru mass-media independentă „Departamentul de Stat al SUA intenționează să acorde 1,5 milioane USD sub formă de granturi pentru „întărirea capacității” și „independența editorială” a presei moldovenești. Se așteaptă să aloce granturi începând de la 25 mii dolari.” pe canalul Bălți Online a fost însoțită de următorul desen animat (https://t.me/balti_online/10797):

Rusia monitorizează situația din nordul Moldovei și o folosește în scopuri proprii

Moscova are degetul pe puls și urmărește îndeaproape situația din nordul Moldovei, fără a rata nicio ocazie de a critica autoritățile moldovenești, folosind clișee clasice despre rusofobie, fascism etc. Astfel, în ianuarie, partidele pro-ruse „Renașterea” și PSRM au organizat acțiuni în municipiul Bălți pentru refacerea tăbliței cu numele Mareșalului Uniunii Sovietice Rodion Malinovski de pe strada cu același nume. În afară de faptul că ambele forțe au folosit asta pentru propriul lor PR, fiecare parte a instalat un semn separat unul de celălalt pe aceeași casă, această informație a fost menționată de reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse, Maria Zaharova, răspunzând la o întrebare de la Sputnik: „Autoritățile de la Chișinău duc acum nu doar o politică rusofobă, ci o politică de ștergere a memoriei proprii populații. De ce este nevoie de asta? Scopul este același. La fel ca în timpul Marelui Război Patriotic și al celui de-al Doilea Război Mondial – pentru a face oamenii ascultători, material controlat.” (<https://t.me/beltskienovosti/11046>)

Cuvintele lui Zaharova au fost preluate de deputatul de la Bălți al „Renașterea”, Alexander Nesterovschi, care a postat un videoclip cu răspunsul de la atașatul de presă al Ministerului de Externe al Rusiei, comentând astfel: „După cum am spus în repetate rânduri, guvernul PAS încearcă să ștergă o parte din istoria și memoria poporului moldovenesc și actele de vandalism sunt consecințele acțiunilor regimului PAS”.

DINAMICI DE SECURITATE UTA GAGAUZIA

- Snejana CALEDJI, Igor GUSEINOV, Centrul «Pro-Europa» Comrat

Găgăuzia este în pragul unei crize bugetare profunde

✓ Găgăuzia este în pragul unei crize bugetare profunde

Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia s-a aflat într-o situație dificilă din cauza neîndeplinirii de către autoritățile regionale a obligațiilor de rambursare a TVA și a accizelor agenților economici înregistrați pe teritoriul autonomiei. Agenții economici ai Găgăuziei, îndreptățiți la rambursarea taxelor naționale aferente, nu au mai primit resurse financiare de la 1 noiembrie 2023.

Legea bugetului local pentru anul 2024 a fost adoptată de Adunarea Populară a Găgăuziei fără a ține cont de finanțarea obligațiilor prevăzute de Codul Fiscal al Republicii Moldova, creând o capcană legală pentru antreprenori. Comitetul Executiv al Găgăuziei nu a propus o sursă de finanțare, excluzând posibilitatea efectuării plăților pe sume supuse rambursării. Această situație ridică serioase îngrijorări în rândul antreprenorilor care vor fi nevoiți să se adreseze instanțelor de judecată, precum și să își schimbe adresa legală în alte regiuni ale Moldovei, reducând baza de impozitare a autonomiei.

Datele oficiale indică faptul că până la sfârșitul anului 2023, trezoreria teritorială primise ordine de plată în valoare de circa 29,0 milioane lei pentru executare. În 2024, antreprenorii vor trebui să ramburseze aproximativ 150,0 milioane de lei, ceea ce reprezintă peste 45,0% din veniturile proprii ale bugetului central al autonomiei. Astfel de cheltuieli suplimentare semnificative și obligatorii amenință implementarea programelor sociale și economice ale autonomiei, întrucât cu venituri limitate, autoritățile din Găgăuzia vor fi nevoite să reducă programele socio-economice relevante.

Pentru a căuta surse financiare, conducerea autonomiei a făcut un apel deschis la șefii ambasadelor UE, Turciei, Rusiei, României, SUA și Bulgariei, subliniind că modificările aduse Codului Fiscal duc la încălcarea „stabilității financiare a Găgăuziei” și la „aparitia unei catastrofe socio-economice”. Conducerea solicită diplomaților străini să ofere sprijin financiar pentru a preveni consecințele socio-economice grave și pentru a păstra autonomia.

✓ Postul de televiziune găgăuz GRT, sub monitorizarea Consiliului Audiovizualului din Moldova

Controversele și acuzațiile de încălcare a legii au apărut din nou în jurul postului de televiziune Găgăuzia GRT („Gagauziya Radio Televizionu” - principalul post public din UTA Găgăuzia). Se remarcă faptul că, canalul difuzează în mod activ programe de la canalele de televiziune care au fost interzise anterior de Consiliul Audiovizualului.

În ciuda faptului că GRT este considerat un canal regional de televiziune, programele sale sunt difuzate de cele mai mari rețele de comunicații din Moldova. Acest curs de evenimente a stârnit interesul autorităților, iar procesul de monitorizare a activităților televiziunii găgăuze a început. Consiliul Audiovizualului și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul dacă conținutul canalului respectă conceptul declarat și a început deja monitorizarea. Această decizie a stârnit îngrijorare și în rândul publicului autonomiei, întrucât există riscul ca postul TV, finanțat din bugetul Găgăuziei (bugetul anual este de peste 10,0 milioane de lei), să fie sancționat.

Amenințarea cu sancțiuni din partea Consiliului Audiovizualului pune sub semnul întrebării activitățile postului TV și creativitatea multor jurnaliști. Totodată, GRT neagă acuzațiile, spunând că, conținutul acestuia este creat în conformitate cu legea și este guvernat de independența editorială.

Stop fake

Ca urmare a monitorizării efectuate pentru perioada curentă de raportare, se constată persistența manipulării opiniei publice. Dezinformarea continuă să fie prezentă pe portalurile media și canalele de telegram ale unor politicieni. Sunt organizate și anumite platforme politice de opoziție, care servesc ca instrument de răspândire a manipulărilor și falsurilor nu doar la nivel regional, ci în toată țara. Un domeniu larg de răspândire a manipulării și a informațiilor false este situația politică din Găgăuzia și la nivel național, în condițiile în care ne așteptăm la alegeri prezidențiale în 2024, precum și la un referendum pentru aderarea la UE.

De asemenea, o serie de canale de telegram de propagandă răspândesc (dez)informații precum că, Chișinăul „pregătește lichidarea Găgăuziei”. „Canalul de telegram, cu referire la unul dintre deputații Adunării Populare a Găgăuziei, raportează despre planurile PAS de lichidare a autonomiei găgăuze”, spune canalul de telegram Gagauznews.md, cu referire la canalul „Cutia Pandorei”. „Cutia Pandorei” în postarea sa pune întrebarea: „Vor să lichideze autonomia găgăuză?” Această presupunere se bazează pe o declarație a unuia dintre membrii Adunării Populare a Găgăuziei. Povești de groază despre eliminarea autonomiei se răspândesc și pe Facebook, prin conturi false. Totuși, din cuvintele acestui deputat, s-a reținut că nu se vorbește despre lichidarea Găgăuziei. Potrivit acestuia, parlamentul pregătește modificări la Legea „Cu privire la statutul juridic special al Găgăuziei”, dar nu sunt așteptate încă măsuri extreme. Purtătoarea de cuvânt a partidului PAS a confirmat, de asemenea, că parlamentul nu pregătește amendamente care vizează desființarea autonomiei găgăuze. "Este un fals. Nu există o astfel de lege." <https://stopfals.md/ru/article/feik-pas-khochet-likvidirovat-gagauzskuyu-avtonomiyu-popravkami-v-zakon-180881>

În ianuarie, portalul gagauzinfo.md a publicat o știre în care fostul bașcan al Găgăuziei a anunțat că opoziția a început discuții cu privire la modul de participare la alegerile prezidențiale, care vor avea loc în toamna lui 2024. Potrivit acesteia, „discutăm cu diferite partide problema unui singur candidat”, cu referire la Noi.md. "Sunt opinii diferite - Sunt lideri care spun că ar trebui să candideze, sunt lideri care spun că ar trebui să avem un candidat comun. Avem și o listă de discuții - vreo 10 persoane, din domenii diferite, din profesii diferite. - Este numele "Irina Vlah" pe această listă? Nu pot da nume acum, dar discutăm." Acest fapt demonstrează că partidele de opoziție vor participa la campania pentru alegerile prezidențiale folosind diverse metode și instrumente de luptă, iar ținând cont de alegerile bașcanului din Găgăuzia, după cum vedem, aceste metode nu sunt întotdeauna corecte și democratice.

Diverse tipuri de falsuri sunt adesea folosite de mass-media afiliate pentru a manipula cu informații sau pentru a crea situații false. Este important ca cetățenii să fie conștienți de aceste tipuri de instrumente de dezinformare și să fie vigilenți atunci când evaluează publicațiile și declarațiile anumitor politicieni și personalități pentru autenticitatea lor.

DINAMICI DE SECURITATE ÎN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ ȘI LOCALITĂȚILE ZONEI DE SECURITATE

- Vitalie GUȚU, Zona de Securitate

Cele mai presante probleme de securitate în luna ianuarie 2024

- ✓ Uzina metalurgică moldovenească din Râbnița (MMZ), gestionată de regimul separatist de la Tiraspol, a primit autorizații de mediu de la Agenția de Mediu a Republicii Moldova. Decizia a fost emisă pe 29 decembrie 2023 pentru o perioadă de 10 luni – mai exact până pe 20.10.2024. Autorizațiile au fost emise în ultima zi lucrătoare din 2023 în regim obișnuit, nu prin Comisia pentru Situații Excepționale (CSE), dat fiind faptul că starea de urgență în Republica Moldova a expirat pe 31 decembrie și nu a mai fost prelungită. În ultimii doi ani au existat mai multe controverse în legătură cu situația legată de activitatea MMZ. În timp ce Agenția de Mediu refuza eliberarea autorizației, deoarece uzina funcționa cu abateri grave de la normele ecologice, CSE îi prelungea autorizațiile prin derogare de la prevederile legale în baza unui troc neoficial, care însemna energie electrică pentru malul drept al Nistrului de la Centrala de la Cuciurgan. Ultima decizie de acest fel a fost luată în octombrie 2023.
- ✓ Krasnoselski, foc și pară după introducerea taxelor vamale pentru regiunea transnistreană, numește autoritățile de la Chișinău separatiste și slabe. Vadim Krasnoselski a publicat pe canalul său de Telegram un mesaj video către autoritățile constituționale ale Republicii Moldova, după introducerea taxelor vamale pentru regiunea transnistreană. Timp de mai bine de 10 minute, Krasnoselski a invocat narațiuni manipulatorii despre inventata agresiune din partea Chișinăului din 1992, a deplâns federalizarea eșuată a Republicii Moldova în 2003 și încălcarea drepturilor omului prin aplicarea taxelor vamale.
- ✓ Pretinsul ministru de externe de la Tiraspol, Ignatiev, cercetat într-un dosar privind subminarea ordinii constituționale a Ucrainei. Vitalii Ignatiev este bănuț într-un dosar de subminare a ordinii constituționale a Ucrainei și de colaborare cu statul agresor sau administrația sa de ocupație. Pe 9 ianuarie, în ziarul guvernamental al Cabinetului de Miniștri al Ucrainei, "Урядовий Кур'єр" a fost publicată citația prin care lui Ignatiev i se cere să se prezinte la Serviciul de Securitate al Ucrainei în calitate de cetățean al Ucrainei.
- ✓ Miting la linia administrativă cu regiunea transnistreană, la intrare în orașul Tighina/ Bender. Mai mulți muncitori de la întreprinderile din regiune au fost aduși organizat la postul ilegal de control pentru a protesta împotriva introducerii taxelor vamale de către autoritățile constituționale. Oamenii au ținut pancarte identice pe care sunt scrise sintagme: "Moldova agresoare" Moldova ne-a oprit întreprinderile" sau "Furtul nu este calea spre UE". În fața acestora a vorbit președintele Uniunii moldovenilor din regiune - Serghei Sandu - reprezentant al pretinsei societăți civile din regiune, scos la rampă când este nevoie de a protesta sau vocifera poziția regimului. Din informațiile pe care le deținem de la unii muncitori implicați în protest, mitingul a avut loc la 11 zile de la intrarea în vigoare a noului Cod Vamal al RM, deoarece televiziunile din regiune au fost în prima săptămână din an în vacanță, le-au așteptat. Mulți din manifestații poarta măști și se acoperă cu pancarte pentru că nu vor să fie văzuți că au ieșit la miting.

Procesul de reintegrare

Reprezentanții politici de la Chișinău și Tiraspol în reglementarea transnistreană, Oleg Serebrian și Vitali Ignatiev, au avut prima întâlnire din acest an în formatul „1+1”. Ședința s-a desfășurat la oficiul OSCE de la Tiraspol pe fundalul nemulțumirilor din partea regimului cu privire la intrarea în vigoare a noilor prevederi ale Codului Vamal ce obligă toți agenții economici, inclusiv din regiunea transnistreană, să achite taxe vamale la bugetul de stat pe principii generale. Vicepremier pentru Reintegrare a explicat jurnaliștilor din stânga Nistrului că odată cu intrarea în vigoare a noului cod vamal: Moldova nu a introdus taxe pentru regiunea transnistreană. Moldova a introdus taxe vamale pentru toți agenții economici de pe teritoriul R. Moldova, recunoscut internațional. Vitalie Ignatiev, reprezentantul regimului separatist de la Tiraspol în discuție cu presa a menționat că a întrebat Chișinăul în timpul negocierilor: cum aceste taxe, care ajung în bugetul moldovenesc, contribuie la plățile sociale din Transnistria? Oleg Serebrian a explicat că 90% din cetățenii regiunii transnistrene sunt cetățeni ai Republicii Moldova. Mulți din ei beneficiază de pensie moldovenească, de asistență medicală în spitalele din dreapta Nistrului sau au acces la studii fără taxe, astfel nu poate fi vorba de o politică discriminatorie.

Tiraspolul pare să se fi răzgândit în ceea ce privește unele măsuri de răspuns ca urmare a introducerii taxelor vamale. Pe 9 ianuarie pretinsul guvern local a publicat un comunicat în care menționa că, de la 1 februarie, pentru persoanele juridice și instituțiile statale situate în regiunea transnistreană, dar aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, tarifele vor fi similare celor stabilite la nivel național. Adică mai mari. Schimbările ar fi afectat inclusiv școlile cu predare în limba română din regiune, însă comunicatul a fost ulterior modificat. Din el a dispărut sintagma „instituții statale”, fiind menținută doar sintagma: „persoanele juridice”, iar partea în care erau indicate tarifele exacte a fost, de asemenea, exclusă.

Biroul Politici de reintegrare anunță că Tiraspolul a fost notificat să renunțe la intenția de a obliga fermierii din raionul Dubăsari la pretinse plăți vamale cu caracter ilegal. „Subiectul a fost pus în discuție la recenta reuniune în format 1+1 de la Tiraspol. Am avut convingerea că mesajul Chișinăului a fost auzit și înțeles. Reprezentantul politic în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană de la Tiraspol a fost sesizat repetat, în scris, cu solicitarea clarificării în termen restrâns a poziției pe acest subiect. Chișinăul îndeamnă Tiraspolul să renunțe la orice acțiuni cu caracter restrictiv ce vor limita libera trecere către terenurile agricole din raionul Dubăsari, amplasate după traseul Tiraspol-Camenca, acțiune ce nu va conduce decât la creșterea tensiunilor dintre cele două maluri.” Amintim faptul că în prezent 15 agenți economici din comunele Cocieri, Molovata Nouă, Coșnița și Doroțcaia din raionul Dubăsari au stocate în depozite de producții cerealiere, aflate după traseul Tiraspol-Camenca, circa 957 tone de porumb, 776 tone de floarea soarelui, 766 tone de grâu și 50 tone de orz. Pe lângă limitarea de către Tiraspol a perioadei de transportate a acestui material semincer mai poate apărea și problema impunerii acestuia la plăți vamale ilegale la trecerea prin infrastructura neautorizată a posturilor de control ale Tiraspolului. Subiectul va fi discutat și în cadrul vizitei de lucru a vicepremierului pentru reintegrare în raionul Dubăsari, planificată pentru săptămâna viitoare.

Incidente de dezinformare și știri false:

Jurnaliștii TV8, Viorica Tataru și Andrei Captarenco au fost reținuți preț de 2 ore și jumătate de MGB-ul de la Tiraspol. Aceștia se aflau la Tiraspol și filmau protestul organizate de pretinsele autorități din regiune. Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) a pornit urmărirea penală în cazul răpirii jurnaliștilor TV8, Viorica Tătaru și Andrei Captarenco, de către reprezentanți ai așa-ziselor structuri de ordine din stânga Nistrului.

Posturile de televiziune din stânga Nistrului difuzează constant materiale denigratoare despre Alianța Nord-Atlantică. Aceste știri au un singur scop - să dezinformeze și să manipuleze. De aceea, echipa Zona de Securitate a lansat o serie de materiale - „NATO, pe bune!”, în care vom distruge miturile promovate de mașinăria propagandei a Kremlinului de la Tiraspol. Mitul 1 - relația Republicii Moldova cu NATO contravine statutului de neutralitate al țării. Mitul 2 - apropierea de NATO înseamnă război. Mitul 3 - Republica Moldova este forțată să adere la NATO. Mitul 4 - NATO vrea să-și creeze aici baze militare. Mitul 5 - Antrenamentele comune cu NATO sunt pentru atacarea regiunii transnistrene. Toate aceste mituri au fost combătute pentru Zona de Securitate de secretarul general adjunct, Mircea Geoană.

Un detaliu interesant din mesajul lui Krasnoselski cu privire la pretinsa nemulțumire privind introducerea taxelor vamale, reiese că se încalcă principiile democratice și europene spre care Moldova tinde. Drept „argument” acesta și-a amintit de Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) acord între UE și Republica Moldova prin intermediul căruia regiunea transnistreană exportă circa 70% din produsele sale în UE. Krasnoselski însă a jonglat cu jumătăți de adevăruri și a exclus rolul Chișinăului în acest proiect. „UE a acordat Transnistriei dreptul, prin programul DCFTA de a desfășura activitate economică externă cu Uniunea Europeană și le mulțumesc pentru aceasta. Ce a făcut Chișinăul? Au făcut totul pentru a pune bețe în roată. Voi sunteți cei care nu deschideți conturi bancare pentru întreprinderile noastre care sunt înregistrate în Moldova. Voi paralizați sistemul bancar (...) Voi sunteți cei care încalcă toate valorile europene.” Adevărul este că autoritățile constituționale au propus ca și regiunea să fie inclusă în acord, motivând că regiunea este partea a RM, de altfel regiunea nu ar fi putut exporta în UE.

O nouă dezinformare de la Tiraspol. Pretinsul Minister al Securității din regiunea transnistreană (MGB) a emis un comunicat de presă în care anunță că ar fi pregătite „grupuri speciale” de militari veniți din Ucraina, care ar urma să comită „atacuri teroriste” în regiune. Biroul Politici de Reintegrare a dezmințit anunțul. „Sunt informații cu tentă provocatoare ce urmăresc scopuri propagandistice. Repetăm recomandarea informării din surse publice oficiale, difuzate de către autoritățile constituționale,” se arată în răspunsul Biroului pentru Zona de Securitate. Anunțul de la Tiraspol, privind pretinsele antrenamente din Republica Moldova, a fost preluat de mass media din Federația Rusă. Informația apare pe fondul prelungirii de către șeful grupării separatiste, Vadim Krasnoselski, a codului galben de alertă teroristă în stânga Nistrului. Decretul a fost semnat astăzi, 12 ianuarie, cu termenul până la 14 martie 2024. În stânga Nistrului alerta teroristă a fost instituită în aprilie 2022 și prelungită până în martie.

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2004 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

"**Asociația Obștească Asociația Reporterilor „NORD-MEDIA”** este fondatoarea portalului de știri www.nordnews.md, o asociație neguvernamentală, non-profit și neafiliată politic. Echipa redacțională are o experiență bogată în profesarea diverselor genuri ale jurnalismului: presă scrisă, online, TV și radio. Astfel, jurnaliștii portalului sunt capabili să promoveze libertatea de exprimare și interesele cetățenilor Republicii Moldova pe plan regional, național și internațional. Noi suntem deținătorii "Premiul European Pentru Societatea Civilă" și Premiul "Jurnaliștii anului 2019" Categoria Editorial, ediția a-25-a.

Zonadesecuritate.md este prima platformă din Republica Moldova creată pentru a reflecta situația din Zona de Securitate și regiunea transnistreană. Milităm pe respectarea drepturilor omului și asigurarea accesului la informații de interes public în stânga Nistrului. Mediatizăm și monitorizăm situația respectării drepturilor omului din ZS, dar și în regiunea transnistreană, unde locuiesc peste 350 de mii de cetățeni moldoveni. Un alt subiect cheie este reflectarea situației neclare cu așa-zisa "frontieră administrativă". Ne focusăm atenția și pe localitățile limitrofe de pe malul stâng și drept al Nistrului.

Centrul European „Pro-Europa” din Comrat a fost înregistrat la 01/25/2012. Centrul European „Pro-Europa” din Comrat își aduce contribuția la dezvoltarea societății civile găgăuze prin servicii de informare și consultanță, suport tehnic și instituțional, dezvoltarea și aprofundarea colaborării dintre autoritățile publice locale, organizațiile neguvernamentale și instituțiile mass-media în soluționarea problemelor comunităților locale și dezvoltarea voluntariatului în regiune.

Monitorul Politicii de Securitate și Apărare este realizat în cadrul proiectului "Consolidarea angajamentului societății civile în protecția securității naționale sub noile amenințări hibride" implementat de către APE în parteneriat cu Nord News, Centrul European „Pro-Europa” din Comrat și Zona de Securitate, finanțat printr-un grant al Institutului pentru Raportare despre Război și Pace (IWPR) cu suportul Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO). Opiniile, constatările și concluziile menționate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat viziunea IWPR și Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO).

Pentru mai multă informație accesează www.ape.md